

KAART, KNOOP, KOMPAS EN ANDERE
VAARZAKEN HEBBEN ZO HUN HISTORIE.
MICHIEL VAN STRATEN KIJKT TERUG
IN DE TIJD.

SPOOKEILANDEN

Eilanden kun je niet uitvinden, die kun je alleen ontdekken, zou je zeggen. Maar dat is niet helemaal waar, zo laat de geschiedenis zien. Zo verschenen eind 2012 enkele nieuwsberichten over Sandy Island, dat onvindbaar bleek. Het stond wel op diverse kaarten, gesitueerd in de Koraalzee, ten noordoosten van Australië.

Dr. Maria Seton was een van de expeditieleden die tevergeefs op zoek was gegaan naar het eiland. "Het is een raadsel en heel bizar", zei ze. "We hebben geen idee hoe het eiland op wereldkaarten terecht is gekomen."

Nou ik het toch over Australië heb: dat is eigenlijk ook uitgevonden. Vóór de ontdekking van Amerika in 1492 gaven wereldkaarten de drie toen bekende continenten weer: Europa, Azië en Afrika. Omdat het grootste deel daarvan op het noordelijk halfrond ligt, dacht men dat er een groot zuidelijk continent moest zijn om de boel in evenwicht te houden. Anders zou de aardbol omkiepen. Maar het Terra Australis Incognita ('Australis' = zuidelijk) bleek niet te bestaan. In 1606 ontdekte Willem Janszoon wel een groot eiland, dat daarvoor in Europa onbekend was en, ja, het lag in het zuiden: Australië.

De Amerikaanse Benjamin Morrell verdient een eervolle vermelding. Als kapitein had hij ernstig behoefte aan succes, iets waar het hem in zijn negentiende-eeuwse zeemannsleven vooral aan ontbroken had. In 1825 keerde zijn geluk, toen hij twee eilanden ontdekte, ten noordwesten van Hawaï. Het eerste noemde hij naar zijn opdrachtgever, koopman James Byer. Het tweede noemde hij naar zichzelf, bescheiden als hij was. Zowel de datumlijn (zie *Zeilen* 2013/01) als de koopvaardij kozen sindsdien een route ruim om de Morrell & Byer Islands heen. Zekerheid voor alles. Dat was niet nodig geweest, want Morrell had de eilanden verzonnen.

Meer weten?

Lees *Tien verdwenen dagen*, door Michiel van Straten.